

ERDÉLYI HÍRADÓ

Szombaton, November' 7-dikén, 1829]

Peru-Columbia — Nagybritannia — Frantziaország — Németország — Burkusország — Austria
Törökország — Külömbfélék — Hírdetés — Mértéktár 18-dik árkus.

Péru-Columbia

Jún. 6-dikán nyomult-be Lafuente Gen. Limába, 500-ad' magával, 's elfoglalta az országlószéket minden ellentállás nélkül. — Bolívar, Piuraban állott, 5000 emberével. Ugy gondolják, hogy La Fuente az ő' rabizása szerint tselekedett. Lafuente egy hirdetményt botsátott-ki a' Peruiakhoz, melyben azt mondja, hogy békét és jóllétet hozna nekik; 's azutau egy végzést botsátott-ki, mely által magát az országlószék' legfelső fejének teszi, a' nemzeti képviselőt' újjontani egybe-gyűléséig.

Nagybritannia

A' Morning-Chronicle ezt írja: "Azt mondják, hogy az országlószék fontos tudósításokat vett Keletről, mellyek nem hivatalosan vannak közölve; de, van helylyes okunk annak hívése, hogy az ánglus és frantzia Követek, útmutatásoknál-fogva, felszóllalnak a' Muszkaország által elő-adott némely feltételek ellen, és végre, protestatiót írtak-alá 's adtak-be. Ugy adjuk mi ezt a' tudósítást, a' mint vettük, a' nélkül hogy felelhetnének mellette. Más-részről, az ánglus Követ, 's úgy gondoljuk — a' frantzia Követ is, nem vállalták magokra hogy az alkudozásokban annyiban részt-vegyenek, a' nennyiben azok kikötőleg Muszka- és Törökországot illetik; de a' görög ügyjában nem tartották magokat kénteleknek ugyanazon vissza-tartózkodásra

ügyelni. Ezen tekintetben azt végezték, hogy a' londoni conventio, köz-fundamenta lenne a' feltételeknek, de hogy az eredetiképpen meghatározott határszélek jóformán megnagyobbíthatnának. Már most az egész, tulajdonúl úgynevezett Görögország, Épirusból egynehány kerület és a' negropontei sziget, a' régi Euböa, mely geographiai fekvésére, terjedtségére és termékenységére-nézve nagyon fontos, teszik a' görögországi határszéleket, a' török bírtok-felől. Görögország' jövődő szerkezetének a' módja Törökországhoz, nints még szorossan kidolgozva; de hihető, a' Portának, sem egyenes, sem tekervényes közbe-jövetelét nem fogják a' belső ügyekbajokban megengedni.

A' Sun, a' Morning-Chronicle-nek elébbi tzikkeje' első szakasszára, a' hol a' protestatio forog-fenn, ezt mondja: Mi is ugyanazon tudósítást vettük, 's nem kételkedünk benne, hogy a' Muszka-kak nagyon elálmélkodhatnak, ha az útmutatásokat megfognák tudni, a' melylyek tegnap' Gordon Urhoz és Malcolm Admiralhoz elindultak.

A' Globe and Traveller (a' Földgömbös és az Utazó) ezt mondja: "A' keleti háború' kezdetén, a' Toryfelekezett gondolta, hogy az ánglus országlószéknek, még minden más akarmi Hatalom' segedelme nélkül is, kurutzjárást, vagy is inkább lunadé-t, mint akkor

mondották, kellene elkövetni a' fél-hód' elsőjűdedése meggátolása-végett. Hat hónap-pal azután, azt nyilatkoztatták-ki, hogy ez, szükségtelen lenne. — a' Törökök elég erősek voltak a' Muszkák' megvértetéséhez, és Wellington Hg. méjj belátással bírt, mivel' a' Muszkáknak megengedte, az ő' erejeket megvehetetlen határszéleken felaprítani. Várna' megvétele után, a' Balkánhoz-közelgetés és a' török határszélek' elfoglalása után Ásiában; azt állították, nem hogy a' Muszkák kevesebbet hódoltattak volna meg mint a' mennyit lehetett volna reményleni, a' mi igaz lett volna, hanem hogy semmit-se hódoltattak volna meg; a' mi nyilvános hazugság. Azt beszéltek volt, hogy a' Muszkákat elüznék a' Duna' torkaitól, Moldovából és Oláhországból, — az egész hadsereget által vernék a' Pruthon, és Várnát vissza-vennék, 's vették is egynehányszor álmokban, mivel' a' Muszkák szükségesképpen rést hagytak, mellyen a' Törökök beronthassanak. A' tavasz vissza-fordulása megmutatta, hogy a' Törökök télen által semmit-se leudítottak, 's ez által, megtsökkent egykiséggé ama' próféták' bizodalma; mikor pedig a' Sumla mellett tett ütközet' követkevései a' Sultán' minden gyengeségét napfényre hozták, újj tévejgésekbe estek. Muszkaország, mely egy-kevással azelőtt semmire-se mehetett, már most mindent elkövetne, megszámlálhatatlan kintsekkal, telhetetlen nagyra-vágyással bírt az; más Hatalmakat csak mint darabontjait, vétkes-társait festették-le; Miklós Tsászár, kivéven egynehány földet, mellyekkel a' többi Hatalom' száját bedugná, az egész Törökországot elfoglalná.

A' következés megbizonyította, hogy mindezek a' jövendőlések, tévejgések voltak, és hogy a' muszka országglószék, a' segéd-kútfejekre-nézve, mellyek az ő'

hatalmát erősebbíthetik, úgy gondolkozik mint azok, kik azon értelemről vezéreltetnek, hogy az ő' hatalmok' kibontakozása, nem fekvő birtok' nagyobbodásában, hanem népességének természeti szaporodásában, kereskedési szorgalmában 's finántziája' megjobbításában áll. Muszkaország, tsak egynehány várat szerzett magának Ásiában, melyre már régen szüksége volt a' kaukasusi tartományok' pusztító beütéseinek véget-vetésére. A' hadi kárpotlás, bár mi soknak tessen is az, még is alig potolja-ki a' kész pénz-költséget. A' Bosphorusonvaló szabad átjárás, tsupántsak kereskedési könnyebbség. Mindezek szerént, valóban nem látunk mi elég okot ára, hogy háborúhoz kelljen fogni. Talán megtanítanak bennünket azok, kik a' háború' foljása alatt, mely éppen most múla, oly' szerentsés szemlélődéseket tettek.

A' Court-Journal' mondása szerént egy smyrnai levélből, *de hihetőbb az*, hogy tsak trélaból gondolva, hanem, sok frantzia és német Journálokban is megjelent tudósítást hoz-fel, mintha Rothschild Bátor megkínálta volna a' Sultánt 550 millió piaster költsön-pénzel, melylyet 3 terminuson szolgáltatna neki kezére, minden interes nélkül, ha ő' Rothschild Uraknak 's maradékinak Jeroúsalemvaló Suverainitást és a' régi Palestinát, úgy a' mint azt az Izrael' 12 nemzetsége bírta, örökben által-engedi. Azt teszi még hozzá, hogy Rothschild Bátor szándékozik Palestina' tartományát az ő' hite' sorsosinak által-engedni, hogy ezek az ő' régi birtokjokba ismét beferkeztetnének, és a' Salamon' temploma újjra a' maga' hajdani fényességébe állíttatna-fel — fieri quae posse negabas.

London, oct. 12. — Ma délben érkeztek végre hivatali tudósítások Gordon Urtól, sept. 19-dikéről, Konst.poljból,

' békekötés' mássával együtt, melyet Aberdeen Lordnak azonnal által küldöttek Windsorba, a' hol ő, egy titkos anátságban volt a' királynál. Reménytelő, hogy hólnap meghalljuk, legalább annak nem-titkos Tzikkejeit. Most kezdődik már el Angliából az, a' mit a' nartzmezei történeteknél inkább kívánnak hallani.

Macfarlane Anglus Munkájának "Konst. uolj, 1828-ban" a' napokban kijönn a' második Kiadása, melybe sok fontos magános tudósítások mennek-még azon főváros' mostani állapotjáról. A' Szerző, úgy vélekedik, hogy a' Sultán' viaskodásának, nem volna még vége, és hogy neki még egy másodikat kellene kiállani az Ulemákkal, kik talán még veszedelmesebb ellenségek vólnának mint-sem a' Jantsárok, mintbogy azok, valamint a' spanyol-szerzetesek, a' fekvő jószág' nagyobb részét bírják Törökországban. Beszéltek is már Konst. poljban arról, hogy egy familia, Hunkear, Mollah-é vagy Iconium' Fő-papjáé, vólna, kinek éppen annyi jussa vólna az Ozman-ok' fejedelmisékéhez, valamint az uralkodó dynastiának, és, szükség' esetében, helyt is állhatna azért. Ugyan-is, azt hiszik általjában, hogy ez a' familia is Osmántól, a' Sultánok' ösétől vezeti-le eredetét: de a' könyvszerző nyomozódásai, úgy láttzik, megmutogatják, hogy ez nem igaz.

A' Scotsman (Hiradóban) e' van: "Ha bár Törökország' általváltozásának a' problémája nem fejlődik is meg ezen pillantatban; még is csak meg kell annak esni egynehány esztendővel utóbb, és hihető, sokkal kedvetlenebb symptomák között kell azt megpróbálni. Miklós Tsászárnak, ki mint ifjú ember, csak most lépett a' fejedelmisékébe, kétségekivül sokkal elébb kellett most hajlandónak lenni, magát mertéklelesen visel-

ni, 's arról lemondani, a' mi minden ő' előttvalóinál kedves elmerajz vólt, mint az, 15 -- 20 esztendei ditső országlás után megeshetne; és, alig lehet várni, hogy akkor osztán, Európa' többi nagy Hatalmai egyezőbbek lennének szándékaikban, 's alkalmasabbak vólnának keményebben forgolódnai, mint most. Azon-megeggyezésnek -- a' török birtokon egy új keresztény országlást állítani-fel, semmi köze nints Lengyelország' elébbi felosztásával; sőt inkább, Kötés lenne sok millió embertárs' szerentséje' előmozdítására és Muszkaország' 's más Hatalmak' betsület-hajhászása alól azon tartományokat kiragadni, melyeknek külömben, szükségesképpen az ő' kezek közé kell esni. Az alatt míg a' nyugot-európai politikusok még az Osman gyenge birodalom' fenntartásáról beszélnek, a' dolgot jobban esmerő Törökök magok, annak kimenthetetlen széjjel-szakadásáról és közelgető leromlásáról tökéletesen meggyőződtek. Sir John Malcolm a' maga' mostanában kijött rövid írásában Persiából felhossa ezeránt Abdullah-Agának, Basora' Gouverneurjének a' vélekedését 's értelmét, kit ő, mint megkülömböztetett okos embert fest-le. "Mikor a' beszélgetés Törökországra fordúlt, azt mondja Abdullah, semmi módon nem képzelheti, hogy állhatna ez a' Birodalom csak legkissebb megtámodásnak ellent, és ő azt hiszi, hogy az maga magát, ha tsendességben hagyják, nem sokáraszéjjel oszlatja. Én, magam is Török vagyok, úgymond, és esmérem hazámfiyait igen jól. Mind, a' Nagyúrtól-fogva a' legutolsó parasztig a' birodalomban, nyilvános virtus és hazaszeretet híjjával van, 's azon hitvallási buzgóság nélkül, mely még annyi ideig egyedül való kötölék vólt, mely ezt a' magával jóltehetetlen státust egy tsomóban tartotta, naponként

erőtlenedik: a' mellett hogy a' Wecha-biták, Arabia' és Syria' lakosait magokhoz költöztetik, az európai Törökország tartományai, hovatovább hűlnek az ő vallási buzgóságokban, és naponként értebbek lesznek a' keresztény nemzetek' uralkodásához, kiknek nem sokára hatalmokban kell esniük. "Nem mulathattam-el, azt a' jegyzést tenni ellene, hogy nekem úgy-láttzik, mintha az ő' hazája megrongyolott fekvésének és gyengeségének festése egy kisség nagyitva volna. "Nem sokára meg fogja az Úr látni" felelt ő" ha van-e igasságom vagy nints. Senki, ha még annál-nagyobb rangú volna is, nem lát Törökországban tovább a' szakállánál: ha ösvényt talál, mely neki reménységet nyújt, hogy szakállatsendességben öszül-meg, már, meg van elégedve; és, a' hol minden ember olylan egoistice gondolkodik, ki gondoskodik ott a' status' bátorságáról: a' melyhez pedig köz-eggyesség kívánatik.

Frantziaország

Alexander de la Rochefoucauld Gróf, ki a' maga' 51 esztendő fiait nem akarja megházasodni egy kovats-mester' leányával, ebbéli perét már két instán-tián keresztül vesztette-el.

A' Gazette de France ezt mondja: "Az anglus Courier hirdeti, hogy a' sept. 14-dikei Kötést egy második kiadásban kifogja hirdetni. Az a' Kötés ez, a' melyet Adrianápoljban alá-írtak, de még most, nem elvégzett eggyesség (?), mivel' a' burkus Követ, Royer Úr, annak mérséklését, még a' Nagyúr' ratificatioja után (?) vette kezébe, és közön-ségesen hiszik, hogy még több modificalio is jöhetne hozzá Pétervárról.

A' Constitutionnel azt mondja, hogy a' mostan Párisban tartózkodó, Brasiliába rendelt pápai Nuncius Ostini Úr, egy, a' maga' virtusai és principiumai-

nak egyformasága által a' római udva-réval a' Don Miguel' megnem esmérésében mint Portugall' Királya, megkülömböztetett Prelatus. Vólt már ő másszor követségben Austriában és a' Svájtzban. Rezende Márquis lépéseket tett a' frantzia országloészéknél, hogy neki megen-gednék egy frantzia hadi hajón menni Brasiliába.

Páris, oct. 17. — A' Gazette de France jelenti: "Spanyolország megesmerte a' Don Miguel' souveraine-ségét. Figuera Gróf portugalli Követ, által-adta a' spanyol Királynak, a' spanyol Követ pedig a' portugalli Királynak, meghitelező irását.

Az Aviso de Toulon (Híradó) ezt mondja: "A' ministerium mindég tsak azzal bíztat bennünket az ő' Journaljai által, — tsak az ő' tselekedetei szerint ítéljük azt meg: jól van. Itt következik egy meglett dolog, melynek ügyvóltáért mi kezességet vállalunk. Kiki jól tudja, hogy Saint-Leger de Bemposta Gróf, a' Hyde de Neuville Báró rokon-öttse, kire tavaj a' vólt hívva, — görög rabszolgákat váltson-ki Égyiptomban, — a' frantzia Király' nagylelkűségétől megnyerte vólt, hogy ezen árvák közzül 50-t, kiknek a' szülei Missolonghiban lemészároltattak, Erantziaországban fognának neveltetni. Megérkezett ő azokkal 41-napi hajókázás után Toulonban. Alig jelent-meg a' hajó, hogy parantsolat jött ezen ifjú szerentsétleneknek a' Volage hajóra rakattatások eránt, hogy őket hazájokba vissza vigyék. Így gyengíti tehát a' ministerium egy kegyetlen parantsolat által a' legkeresztényebb Király' jóltévőségét.

A' Gazette, pártját fogja a' ministériumnak, mondván: "Mi, nem tudjuk az okát, mi által lett ez a' tselekedet; de ha azt erköltsi és kórmányozási ódaláról vesszük, mi, úgy vélekedünk, hogy

gy olyan pillanatban, midőn a' Görögöknek függetlenség és béke ajándékozott, minekutánna ott egy rendes országlás hozatott-be, nem sertetik-meg-een ifjú emberek ellen az emberiség' törénnye, ha őket az övéinek, — —

— — hazájoknak vissza-adjuk. Hazáokban, talán olyan neyelést fognak találni, mely az ő' jövőendő elrendeltetés-eknek helyesebben felel-meg annál, a' nellyet Frantziaországban nyernének.

Németország

A' Dunától, oct. 21. — —

— — Az ádríanápolji béke' megerősítésének utolsó eredeti írása is végbe-ment: a' Sultán sept. 27-dikén hagyta-helybe a' békekötést. A' nyughatatlan újjáságonkapás, mely ekkorig kétségben tartatott a' keleti ügybaj' megfejtésében, kevés táplálatot talál ezután, kivéven a' dolog' lelke' következéseit szemmel-tartó figyelmezőket. Minthogy már a' magasságos Porta' sorsának elszakasztása olyan természetű, hogy az magának örök-kevalóságot nem ígérhet; tehát, az európai Hatalmak' egyet-értésének félbeszakadása a' Mahmud' hasznára, nem képzelhető. Még az ánglus Journalok is tsúfolódnak, egészen okoson, némely Torie-k' jó-kedve felett, kik még most is, a' tsendesség' helyre-állítása után, kurutzjáráshoz, az ügy-nevezett hód-processiohoz készülnek, az ő' konst.polji régi barátjok' hatalmának, ditsó hírének és character-erejének újjra helyre állítására. Európa egész bizodalommal tart-hat-számot sok esztendei békességre. De e' még nem azt teszi, hogy a' nagystatus-emberek, kik a' Kabinétokat vezet-ik, most össze-kútsolt karokkal fogják várni, mi újjat találna szólni az idő. Sok van még hátra a' mindennel-köz égés'

megújítása' lehetetlensége' kieszközléséhez, mely Keletről betöréssel fenyegetett. El kell elébb állandóra és ditsóssá-gezen dönteni Görögország sorsát. Ha meg-nem tsalattatunk, a' frantziaország-lószer-ek által mutathatná-meg a' maga' egy-gyességét az esztendő-száz megvilágoso-dott és emberséges lelkével, hogy a' Kabinétok' munkáiban, a' Görögöknek nagy-lelkü módon és meghatározva fogná-párt-ját. — De a' görög ügybaj' rendbe-sze-dése után is, az európai Kabinétok' böltsessége és munkássága, talál magának alkalmat, a' civilizált világ' háládatos-sága' megszerzésére. Oda viszik a' Portánál szóztattjokat, hogy ezt, a' keleti kereskedés' bátorságának kieszközlésére vegyék, a' pestis' eltávoztatására, 's keresztény alattvalóik' vagyona' bátorság-ba-vételére indítsák. Tsak ezek azok, a' mik által a' Sultán a' maga' méltóságát vissza-szerezhetné Európában, 's követelését egy reformator' ditsósságához törvényesíthetné. A' barbarusság' tovább folytatása, szemre-hányást vonhatna öreá, valamint az egész Európára. Egy ditsó mező nyilik itt fel a' Kabinétok' nemes munkásságára. Portugall és Spanyolország még, utóljára, az, a' hova valami beható orvosság szükséges, hogy a' világ ezen részének az egészsége helyre állhasson. Minél-többet vár most a' civilizált világ; annál-nagyobb bizodalommal lehet a' mostani ország-lószerékek' böltsességéhez.

Burkusország

Berlin, oct. 16. — A' mi' oct. 14-edikei Staatszeitungunkban, a' burkus köz-munkalódásról a' keleti békesség' helyre állítására szóló tzikkej, igen kedvező behatást vitt-végbe a' közönségen. Megesmérni abból az egyenes, teljes mértékü, részre-nemhajló, 's e' mellett, vígyázó, 's igazi helylén munkálkodó me-netelet a' burkus politikának, mely az ő'

választott systemájához nagy következésel marad hív. Az ország' belső előmenete, kívülről a' tisztelet, bizonyítják foljdogáló emelkedés által a' vezető státusmaximák' helyesvöltát. Még a' kidolgozása is azon tikkelljnek, mely ékes-beszéd' tziarasága nélkül, főképpen tsak a' lett dolgot adja össze-szorított rövidtséggel elő, az egyszerű, világos nyelv által, egészen azon értelemhez van szabva, melylyet a' mi' országglószékünk a' maga' közléseiben, valamint más státusokhoz, úgy a' publicumhoz is mutatni szokott.

Austria

Az Osservatore Triestino írja, oct. 13-dikán, hogy Triestben, egy hónapnál tovább esett az eső; oct. 5-dikán pedig oly' rettentő szélvész jött, nem tsak ide, hanem Fiumebe, sőt az egész adriatik tengerre, a' mijjet ritkán vagy soha-se láttak. Triestben, az alsó várost, előntötte a' partnak tsapott tenger, és sok kárt tett az árutárokban. Szerentsére, tengerapadás következtén, vissza ment a' víz, kartétel után.

Béts, oct. 22. — Az Oesterreichischer Beobachterben e' van: "A' keleti háború vége, fontos szakasszát fogja tenni az idők' Históriájának. — Az a' behatás, melylyet a' muszka-török háború' elvégzése a' különböző felekezeteken, mellyek a' köz-vélekedésen — uralkodásban részesülnek, elkövetett, nem tsak meghatározza ezen felekezetek' characterét, hanem, legmeghatározóbb mértéke is az ő' további törekedéseiknek. Azok, a' kik a' köz-tsendesség' fenntartását, az egyességet a' Státusok között, a' köz-jóállapot' rendes előmentét, a' béke' minden foglalatosságainak és miveinek megnem háborított tseperedését úgy tisztelik, mint legfőbb társasági jószágot, — az országglószékek, mellyek az ő' legszentebb kötelességeiket és iga-

zi hasznokat meg nem tagadják, a' megvilágosodottabb státuspolgarok' nagyobb száma, a' nemzetek' nagy rakása, mely tsak rend és igazságtétel által él, — mindezek, éppen azon vig érzéssel veték a' béke-követtséget, a' míllyet ez bennünk felsekerentett. — Egésszen másképp' dolgozott az, azokon, kik a' köztsendességben, tsak az ő' kitsapongó reménységgek' szünetét, pólgártársaik' megelégedésekben az ő' dühös panaszok' kritikáját, 's a' Hatalmak között foljó viaskodásban a' legkedvezőbb alkalmat, betsület-vadászó óhajtásaikat, és fellengős planumaik' elfogadását láttják.

Ezen felekezet' követői, melynek fő-laka Frantziaország, de lelki rokonai az egész Európában vannak, oly' világos napfényre hozták az utóbbi időkben gyökéértelmeiket és szándékjokat, hogy bizony semmi igazságtalanságot nem követünk-el ellenek, ha azt mondjuk, hogy a' békességnek nyilvános ellenségei. Mindent elkövetek, hogy hypocritai argumentumokkal ékesbeszédü mesterkedésekkel, ügyes hasznávétele által mind nemes mind büntetésre méltó indulatainak, a' keleti szövevényeket hosszabbítani, és világos ellenkezésben a' muszka Monarcha' kimondott értelmeivel, ezen háború' kimeneteléhez, végét nem látható számtalan felfordulásokat 's új háborúkat ragasztottak. Tsudálatos vakmerőséggel, hol azon szín alatt, — a' jus' és igazság' rovására, mintha a' világ' civilizatióját mozdítanák elő, hol, mint nyilvános ditsérői a' hódoltató-systemának, tsalogató szemfényvesztő formulákkal "nemzeti betsület" és "természeti határ" felövezve, planumokat koholtak 's több efféle, melylyet az említett Journában meg lehet látni a' 296-dik szám alatt.

Törökország

A' Courrier de Smyrne, sept. 13-

ikán írja, a' többek közt, ezt: "Die-its Gróf muszka Fővezér' magaviselete török Felsőbbséghez és a' török nép- ez, a' legnagyobb ditséretet érdemli. A' szoros hadi-fenyíték mellett, mely az katonasága által elfoglalt minden hely- yen uralkodik, őrzőket állított a' mo- eek' kapujához, hogy az újság-kívánó- at alkalmatlankodni ne hagyják könyör- jés' ideje alatt; a' szőlőskerteknél is mi- lenütt, eljövén a' szüret' ideje; ne-hogy katonák kárt-tegyenek. A' Basa a' ma- ga' palotájában lakik, mely előtt musz- ka katonák strásálnak. Foljtattja a' Tö- rököket-illető ügyekbajokat, valamint az- előtt. — Müffling burkus Generált, igen kegyesen fogadta a' Sultán, elbútszó- audientziáján.

Enos' elfoglalása a' Muszka'k által, gyakori tanácskozást okozott az anglus és frantzia Követek között. Úgy-láttik, hogy ezek az Urak különösen óhajttak Enos' kitakarítását. — A' Dardanelle' be- rekesztését felbontotta már szeptemberben a' muszka hajósereg; minden nemzet' kereskedő-hajója szabadon és motózas nél- kül megyen a' Hellesponton végig.

Konst.poljából írják sept. 25-dikén: "A' békekötés' helybe-hagyását minden órán várják, és rendelést tettek már, hogy a' felől mindjárt tudósítsák a' kü- lömbféle katonai előljárókat. A' Porta, igen nagy rémülésben volt egynehány nap-ólta, siető posták által ide hozott azon tudósítás miatt, hogy a' Skutari Basa Sophia-felé vette úttját, és a' hábo- rú a' maga kezére akarja folytatni. De úgy láttik felhagyott ezen szándékával, 's most egyszer, megelégedett azzal, hogy Sophiához nem messze erős állást fogott. Ezen város lakossai nem igen örvendet- tek egy olyan szomszédtságnak; mert ez a' Basa egy igen kemény ember, 's katonái minden kitsapongáshoz hozzá

szoktak. Azt is mondják, hogy a' Sultán el fogja ötöt hívni a' hadseregtől. De, valjon fog-e a' Basa engedelmeskedni, és a' Sultánnak, engedetlensége esetében a' Basának, volna-e még módja méltóságát fenntartani — más kérdés. A' nagyura- sági hatalom, úgy-láttik, tsak a' fővá- rosban határozódik most meg, a' tarto- mányokon, közel-egésszen elenyészett az; és, hogy itt nem mindenütt vetkezik-le a' személjes engedelmességet, — tsak a' különböző Basák' szeméjjességétől van. A' Porta' megszorítottása tehát, a' leg- felső fogra kapaszkodott, és a' külöm- ben nem nagyított muszka követelések, úgy tettzenek neki, ha jól meggondol- ja, mint kitsikarhatatlanok, ha, nem tartanak számot idegen segedelemre, vagy nem várhat elengedést a' muszka Tsá- szár' nagylelkűségétől. A' megholt Sul- tánoknak beköfalazott sírboltjait régen megmotózták már, és a' rendes kato- naság' felállításával elrabolták annak töl- telekjét. Egy előkelő ottoman Tiszt, kit egy frank Agens tett ára figyelmetessé, hogy a' beköfalazott kintshez kellene fol- jamodni, hogy egy pillantat alatt vége- szakadjon a' tűnődésnek, azt felelte: "Ha a' legszentebb parantsolatok ellen nem vétettünk volna; nem kellene nekünk a' ti' tanácsadástok.

K ü l ö m b f é l e

Hivatali tudósítások szerént, minden- féle keresmény' vagy mersterség' ágai- val foglatatoskodók' száma Moskóban, 47000; az ezelőtti felszámolásakor, nem voltak azok többen 19,500-nál. A' fáb- rikák', műhelyek' 'sat. száma 290-ről, 3981-re szaporodott.

Oct. 8-dikán délelőtt indúlt-el Pá- risból Orleansba a' 60 emberre készült újj szekér. Tele volt utazókkal és 6 ló volt belé fogva; az ülések' ára 5, 4, 3, és 2 sous, egy frantzia lieuért, 3 sous ta-

xáju ülés, 27 van a szekeren, 3 sol-os pedig 10--12. Orleans 55 fr. mérföld Párishoz, 's ez a szekér 27 óra alatt ment oda.

Sept. 28-dikán tettek próbát Tonlonban a Sudre Úr által feltalált musika-beszéd' minéműségéről 's hasznavehetéséről a' tengeri dolgoknál. Ennek kitanulására, a' tengeri Praefectus által kirendelt Biztosság' tagjai, 2 hajóra mentek, mellyek egymástól mintegy 1200 talpnyira feküdtek. Minekutána Sudre Úr a' Biztosság' feje által neki mondott szókat, 4 minutum alatt, a' másik hajón volt közlőjének (correspondensének) a' trombitával által beszélte, az első hajóba jött ez, 's meggyőzte a' Biztosság' fejét arról, hogy a' szókat tökéletesen megértette. Újj próbákat fognak még tenni ezen szép találmányról.

A' Gazette de France jelenti Brusselből, oct. 11-dikén, mint bizonyost, hogy a' múlt tsötörtökön éjjel, az Ostende és London között járó gőz-pakethoot, a' nagy szélvész miatt, a' londoni kikötőnél mindenestől elstíjedd: 36 utazó és a' hajó' népe lettek áldozattjai ezen szerentsetlen esetnek. — Szerentsére, ezt az egész tudósítást hazugságnak mondják utóbbi tudósítások, azt állítván hogy 'ez a' postahajó ki se indult Londonból a' szörnyű szélvész miatt.

A' Hudson-Lowe' halálát is megmagyarázzák utóbb a' Journálok, megmutatván, hogy ez az élő ember keletindiákra ment, a' maga' hivatalába; és hogy Grant az, a' ki Achenben megholt.

Hírdetés

Ő Tsászári és Kiralyi Felsége, September' Hónap' 16-kán Költ Kegyelmes Határozásánál-fogva, méltoztatott az Erdélyi Nagy-Fejedelemségben eddig-előfenn-állott Fő Erdő Inspectori Hivatalt, egészen eltörölni, és helyében Fő Erdő mesternek kinek is a' leg ifjabbik The-saurarius Secretariusnak a' Rangja, 1000 Rfl. fizetése tizenkét Ól Fája, és 15.‰ Szálláspénz Pauscháléja fog esztendőnként lenni, neve alatt, egy új Hivatalt felállítani; mely Kegyelmes Határozás oly hozzátétellel ezennel hírül adatik, hogy azoknak a' kik ezen új Hivatalt elnyer-ni szándékoznak a' magok kéréseket, a' Tanulásokról, és Tetteikkel bé bizonyított alkalmaztatásokról szolló Bizony-ság Leveleikkel együtt, ezen hiradásnak nap-jától kezdődven hat hetek alatt az Erdélyi F. K. Thesauriátusnál bé adni kelletik, azon környülállásra is méltó figyelemmel lévén hogy ezen Hivatalra leendő kinevezetés alkalmatosságával azokra különös ügyelet fog lenni, a' kik a' Deák, és Német nyelveknek elkerülhetetlen tudásokon kívül, a' Magyar és Oláh nyelvben is gyakorlattak; egyébaránt mind azok a' kik a' már eitörölt Erdő Inspectori Hivatalért Könyörgő Leveleket bé adtak ezennel figyelmetesekké tétetnek, hogy azokat azon Hivataltól melýnél említett kéréseket be adták, vissza vehetik.

Státus papirosok' Foljamatja

Ezüstpénzben			Ezüstpénzben		
Béts,	Oct.		London	Oct.	
Bank-Oblig. 2.1/2pC.	23	24	10	12	13
Pengőpénz-Obl. 5pC.	102.3/8	102.5/8	89.5/8	89.1/8	89.5/8
Roths. 1820, 100f. CP.	—	174.3/4	68-49	—	71-72
Partial. 1821. Ua.	132.1/2	132.3/4	63.—	—	62.1/2
Bankaktia, 1000f. CP.	1227.—	1230.—	—	—	—
Páris,	Oct.		Columbiai	—	—
Consols 5 pC.	107.45	107.40	Mexikói	18.1/4	18.—
Ugyanaz 3 pC.	81.85	81.95	Portugalli	47.1/2	47.1/2
Bank-aktia,	—	—	Muszkországi	102.—	102.—
			Görögországi	20.—	20.—